

ΕΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΗΘΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΦΕΣΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΕΤΟΣ Δ.
ΤΕΥΧΟΣ 1ον

ΕΝ ΚΟΡΔΕΛΙΩ.
τῇ 3 Ἰουλίου 1922.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ
Διρ. Τουρκ. 3

Η ΜΗΤΗΡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΕΥΛΟΓΟΥΣΑ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΗΜΩΝ

Πρόθυμος πάντοτε πρὸς ὑποστήριξιν καὶ πνευματικὴν ἐνίσχυσιν παντὸς ἔργου, στοχαζομένου τῆν ἐν Χριστῷ ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων Αὐτῆς, ἡ φιλόστοργος ἡμῶν Μητήρ Ἐκκλησία, ἐπευλογεῖ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς «Ἐφέσου» διὰ τῆς παρὰ πόδας σεπτῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐπιστολῆς Ἱερῆφανοῦ διὰ τὴν μεγάλην ταύτην τιμὴν καὶ βαθύτατα εὐγνωμονοῦντες ἐπὶ τῇ πολυτίμῳ ταύτῃ ἐνίσχυσει τοῦ ἔργου ἡμῶν, διαβεβαιούμεθα Αὐτήν, ὅτι αἰσθητάτα υἱικῆς στοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς Αὐτήν καὶ ἀπκρέγκλιτος τήρησις τῶν διδασκαλιῶν Αὐτῆς θὰ διακρίνωσι πάντοτε τὴν ἀρθρογραφίαν ἡμῶν.

Ἡ σεπτὴ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ ἔχει ὡς ἑξῆς :

Αριθ. Πρωτ. 2972

† ΜΕΛΕΤΙΟΣ ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οὐμεικῆς Πατριάρχης.

Ἱερῶτάτε Μητροπολίτα Ἐφέσου ὑπερίτιμι καὶ ἕξαρχε πάσης Ἀσίας, ἐν ἀγάπῃ Πνεύματι ἀγαπητῆ ἀδελφῆ καὶ συλλειτουργῆ ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χρυσόστομι, χάρις εἴη τῇ Αὐτῆς ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Μετὰ πολλῆς τῆ εὐαρεσκείας ἀνεγνώσθη ἐν συνεδρίᾳ συνοδικῇ τὸ ἀπὸ κγ' τοῦ παρελθόντος μηνὸς γράμμα τῆς Ἱερότης αὐτῆς, δι' οὗ γνωρίζει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἔκδοσιν θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοκοινωνικοῦ

περιοδικοῦ, ὄργανου τῆς ἱερέας αὐτῆς Μητροπόλεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐφεσος». Ἀποφάσει τοίνυν τῆς ἱερέας Συνόδου προαγόμεθα ἀσμίως τοῦτο μὲν ἐπαιέσει τὸν φιλόθεον καὶ φιλογενῆ ζῆλον τῆς Ἱερότητος αὐτῆς, τοῦτο δὲ ἐκφράσαι αὐτῇ τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς καρποφορίαν καὶ εὐδοκίμησιν καὶ ἐπιτελεῖται προαγωγὴν τοῦ ὧ, ἄνω περιδικοῦ. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ἱερότης αὐτῆς.
1922 Ἰουλίου γ'.

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ 'ΕΦΕΣΟΥ,

«Ελθέτω ἡ Βασιλεία Σου» γενηθήτω τὸ θέλημά Σου» (Ματθ. 6, 10).

Ἄν ἡ μετὰ πόθου διακαοῦς ἐτί- κλησις αὐτῆ πρὸς τὸν Οὐράνιον ἡ- μῶν Πατέρα καὶ ἡ πρὸς πραγματο- ποίησιν τῶν ἐν τῇ ἐπικλήσει ταύτῃ ἀναφερομένων ἄκρων ἀγαθῶν, τῆς ἐλεύσεως τ. Ἐ. τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἐν εὐχανοῖς ἐπιτε- λέσεως τοῦ θείου Αὐτοῦ θελήματος, εἶνε καθῆκον ἐπιτακτικὸν παντὸς ἀ- ληθοῦς Χριστιανοῦ, πλὴν μᾶλλον ἐπιτακτικώτερον καθῆκον καὶ ὑπο- χρέωσιν ἀποτελοῦσι ταῦτα διὰ τῆς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἀφιε- ρώσαντας ἑαυτοὺς πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν Βασιλείαν Αὐτοῦ, ὀρείλον- τας νὰ κηρύττωσι καὶ εἰς τὴν ἐκτέ- λεσιν τοῦ θελήματος Αὐτοῦ ὑποχρέ- ους ὄντας ἀνυστάκτως καὶ ἀδιαλεί- πτως ἰὰ προτρέπωσι τοὺς Χριστια- νούς.

Τὴν ἐγκάρδιον ταύτην προσευχὴν καὶ ἡμεῖς ἐπαλαμβάνοντες, ἐκ τῶν ποθεινοτάτων ὑπολαμβάνουεν τὴν ἐν δόξῃ ἐγκαθιδρυσιν τῆς Βασιλείας

τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς, τῆς Βασι- λείας ἐκείνης, καθ' ἣν «Ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ ἔσται μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ σκηνώσεται μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θε- ὸς μετ' αὐτῶν ἔσται». (Ἄποκ. κα', 3—4). Διὰ τοῦτο δὲ ὅση ἡμῖν δύ- ναμις κατὰ καθῆκον ἱερὸν ἀδιαλεί- πτως κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν δύνα- μιν καὶ ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Κυ- ρίου ἐνισχυόμενοι σαλπίζομεν τῇ σάλπιγγι τοῦ Πνεύματος, συγκα- λοῦντες μὲν ἐκάστοτε τὴν συναγω- γὴν τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν θείων Αὐτοῦ ἐντολῶν καὶ προσταγμάτων καὶ δι- εγείροντες τὸ σέβας αὐτῶν ἐπὶ τὰ θεῖα καὶ τὰ ἄρρητα μυστήρια, ἐφι- στῶντες δὲ τὴν ἀμέριστον αὐτῶν προσοχὴν ἐπὶ τῶν μεθοδεῶν τοῦ ἀντικειμένου καὶ ἐξυψοῦντες τέτοις τοῦ λαοῦ τὰς διανοίας εἰς λατρείαν καὶ γινώσιν Θεοῦ.

Καὶ τοῦτο δὲ πράττομεν οὐ μόνον λόγῳ, διὰ τοῦ κηρύγματος τ. Ἐ. τῆς

πίστεως ἐν Ἐκκλησίαις καὶ ἐν διαφο- ροῖς ἄλλαις πνευματικαῖς συναθροί- σεσιν, ἀλλὰ καὶ γραπτῶς, διότι φρο- νοῦμεν ὅτι, ὅπως ἔχουσι τὰ παρ' ἡ- μῖν, ὁ γραπτὸς κυρίως λόγος σὺν τῷ χρόνῳ ἀποβάνει ὑπὲρ τὸν προφο- ρικὸν ἢ μεγάλη δύναμις τῆς διαδό- σεως τῶν θείων ἀληθειῶν.

Ἐν τοιούτων ἀοχῶν δομώμενοι καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ δομολογίᾳ καὶ τῇ ἐλπίδι, ἐπι' ἀμβανόμεθα διὰ τῆς χά- ριτος καὶ τῆς β. η. θείας τοῦ Κυρίου τοῦ πνευματικοῦ τούτου ἔργου τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐφέσου». Διὰ ταύτης ὡς δούλοι Κυρίου καὶ τοῦ ἐμπεπι- στευμένου ἡμῖν ποιμνίου πρόθυμοι καὶ προσεκτικοὶ θεράποντες καὶ ποι- μένες καὶ τῶ ἀπανταχοῦ Χριστια- νῶν ἀδελφοὶ ἐν πνεύματι, τὴν ἀγά- πην πρὸς πάντας ὀρείλοντες καὶ χρεωστοῦντες, καὶ εἰς τῶν καλῶν ἡμῶν ἐν πνεύματι συνεργατῶν καὶ συναγωνιστῶν τὴν συναντίληψιν καὶ συναρωγὴν β. σιζόμενοι, πρῶ- τον μὲν τὰ προστάγματα τοῦ Κυρί- ου διαγγέλλομεν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ ἡμῶν Πατρός. Οὐδὲν ἀφ' ἑαυτῶν λέγοντες καὶ κηρύττον- τες καὶ οὐδὲν εἰδότες ἄλλο εἰμὴ Ἰ- ησοῦν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον, ἐκθέτομεν ἐν γλώσση σαφεῖ καὶ εὐ- λήπτῳ πᾶν ὅ,τι πηγάζει ἐκ τῶν ἀ- κηράτων τῆς θεοσδότου ἀληθείας πη- γῶν, πᾶν ὅ,τι βασιζέται ἐπὶ τῆς εὐ- σεβείας καὶ πᾶν ὅ,τι σκοπὸν ἔχει τῶν ἀναγινωσκόντων τὴν σωτηρί- αν. Οὗτω δὲ πρῶτιστι μὲν καὶ μά- λιστα τὰς ἀληθείας τῆς θρησκείας

ἡμῶν τὸ περιοδικὸν ἡμῶν θὰ προσ- παθήσῃ νὰ διαδώσῃ καὶ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ, ἵνα «ἰ» αὐτῶν ὅτι δ. ἴση συγχρόνως τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ πληρώματι αὐτῆς ἐλλεῖπον καὶ ὃν ἢ τυχὸν ὑφιστάμε- νον κακόν, διορθώσῃ καὶ θερα- πεύσῃ τὸ διορθώσεως καὶ θεραπεί- ας χρῆζον καὶ βελτιώσῃ τὸ βελτιώ- σεως δεόμενον καὶ ἐν γένει κατευ- θύνη καὶ καθ' ἰδηγήνη τὰ ἥθη καὶ τὰ πράξεις τῶν χριστιανῶν οὕτως ὥστε νὰ καταστῶσιν οὗτοι πράγματι τέκνα ἄξια τοῦ φιλοσιόργου οὐρα- νίου ἡμῶν Πατρός, μέλη δὲ τίμια τοῦ πάντοτε μὲν πά. τοθεν πολέμου- μένον. ἀλλὰ καὶ πάντοτε τῇ ἀμάχῳ τοῦ Κυρίου βοηθεῖα εἰς τῆς τέφρος αὐτοῦ ἀναγεννωμένου ἔθνους ἡμῶν. Κατὰ ταῦτα ἐτομῶνς θρησκεία καὶ ἢ ἐπ' αὐτῆς β. σιζομένη ἠθικὴ ἔσται τὸ περιεχόμενον τῆς «Ἐφέσου».

Πρὸς μείζονα δὲ τοῦ ἀνωτέρω σκοποῦ ἐπιτυχίαν τὸ περιοδικὸν ἡ- μῶν θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν αὐ- τοῦ καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς μὴ ὁμοδό- ξους ἡμῖν Ἐκκλησίας, καλλιστοῦν μὲν τὸ πνεῦμα τῆς ἐν Χριστῷ μετ' αὐτῶν ἀγάτης καὶ ἀλληλεγγύης, ἀ- ποκομίζον δὲ ἐκ μεταφράσεως πολ- λάκις ὅ,τι ἐν αὐταῖς καλὸν καὶ χρή- σιμον καὶ μεταδίδον τ. ἴτο πρὸς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ ἵνα ὡς πα- ράδειγμα μιμήσεως ἄξιοι, εἶτε πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ζήλου αὐτῶν διὰ τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ

πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς προορισμοῦ αὐτῆς.

Ἰπὸ τοιαύτου ἐμπεφορημένη πνεύματος ἡ «Ἐφεσος» δὲν θέλει ἀπαξιώσει νὰ παρακολουθῆ ἐπίσης προσεκτικῶς καὶ τὴν ἐκτὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλλου συντελούμενην εἴτε παρ' ἡμῶν τοῖς Ἑλλησιν εἴτε ἐν Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ πνευματικὴν κίνησιν, μάλιστα μὲν τὴν ἀναφερομένην εἰς τὰ σπουδαῖα κοινωνιολογικὰ ζητήματα, τὰ ἀπασχολοῦντα ὀλόκληρον τὸ πνευματικὸν κόσμον, ἰδιαιτέρως δὲ ἀτάφορῶν τὰς ἀξιεπαίνους προσπαθείας καὶ ἐνεργείας Κυβερνήσεων, Κοινοτήτων καὶ ἰδιωτῶν πρὸς ἐπουλώσιν τῶν ἐκ τοῦ μεγάλου πολέμου παντοίων ὕλικῶν καὶ ἠθικῶν πληγῶν τῶν λαῶν.

Ἐχουσα δὲ πρὸς τούτοις προορισμὸν ἡ «Ἐφεσος» νὰ παραμυθήσῃ, παρηγορήσῃ καὶ ἐπιστηρίξῃ τὰς ψυχὰς τῶν οἰκιστῶν κατὰ τὰ πολυδάκρυτα ταῦτα μέρη, ὅπου κατὰ παραχώρησιν θείαν βασιλεύει εἰσέτι τοῦ φθοροποιοῦ πολέμου τὸ κράτος καὶ ἐν οἷς νέας θρηνοῦμεν καθ' ἑκάστην συμφορὰς καὶ νέα δημιουργοῦνται θύματα, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ παρακολουθῆ ἐπιμελῶς τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους ἡμῶν τὰς συμφορὰς καὶ τὴν ὀδύνην τοῦ λαοῦ νὰ κατευθύνῃ συνφθὰ τοῖς θεοῖς διδάγμασι τῆς ἀμωμῆτου ἡμῶν πίστεως καὶ νὰ συνοδεύῃ πάντοτε τῷ πνεύματι καὶ τῇ καρδίᾳ τοὺς ἀ-

γωνιζομένους τὸν τίμιον ὑλὸν πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνα, ἐκκοινωνοῦσα μετ' αὐτῶν δι' ἄρθρων, ἀποσκοποῦντων τὴν τόνωσιν τοῦ ἠθικοῦ αὐτῶν καὶ τὴν καθαγίασιν τοῦ ἀγῶνος αὐτῶν καὶ ἐκφραστικῶν τῆς ζωῆς ἡμῶν εὐγνωμοσύνης, ἣς εἶναι ἄξιοι. Καὶ εἰς αὐτὰ δὲ εἰσχωροῦσα καὶ εἰσόδουσα τοῦ πόρου καὶ τῆς ἀσθενείας τῶν τιμίων τούτων ἀδελφῶν μας τὰ ἐνδιδαιήματα, θὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἀναπληρώσῃ παρὰ τὸ προσκεφάλαιον αὐτῶν γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς καὶ φίλους μακρὰν αὐτῶν εὐρισκομένους.

Πρὸς παρότρυνσιν δὲ καὶ ἐνθάρρυνσιν ἰδιωτῶν τε καὶ Κοινοτήτων πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν πρόσδοον καὶ προκοπὴν θὰ παρακολουθῆ τακτικῶς ἡ «Ἐφεσος» τὰ ὑπὲρ αὐτῶν διενεργούμενα καὶ θὰ ἐπαινῆ μὲν τὰ ἐπαινῶν ἄξια, θὰ ἐλέγχῃ δὲ τὰ μὴ καλῶς πρακτόμενα ἢ καὶ ὀλιγορούμενα, καθισταμένη οὕτως ὁ εἰλικρινῆς αὐτῶν σύμβουλος καὶ ὁ πρόθυμος ἐγκωμιστής.

Ἀλλὰ συγχρόνως δὲν θέλει παραλείψῃ ἡ «Ἐφεσος», ἔστω ἐπὶ καὶ κινδύνῳ παρεξηγήσεων καὶ ἀστηρῶν κρίσεων, νὰ θέτῃ τὸ ἱερὸν πῦρ καὶ νὰ κατακαίῃ τὸν χόρτον, τὴν καλὰ μὴν καὶ τὰ φρύγανα τ. ἔ. τὰς ποικίλας στρεβλὰς ἀνιληψίας περὶ τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ τὰς ἀπολιγούσας αὐτὴν δεισιδαιμονίας. Καὶ τὸ πῦρ τοῦτο θὰ διατρέφῃται πάντοτε καὶ θὰ ὑποδαυλίζεται διὰ τοῦ ἀληθοῦς τῆς θρησκείας πνεύματος καὶ

τῆς ἀπροκαλύπτου τοῦ παρελθόντος ἐξεστάσεως καὶ τῆς ἀμερολήπτου τῶν γεγονότων ἐκτιμῆσεως.

Τοιαῦτον ἔχουσα πρόγραμμα ἡ «Ἐφεσος» καὶ τοιαύτας τρέφουσα σὺν Θεῷ χρηστὰς ἐλπίδας, θοροῦντως ἐπικαλεῖται τὴν τε ἠθικὴν καὶ τὴν ὕλικὴν συναντίληψιν καὶ συναρωγὴν πάντων ὅσοι ἐπιποθοῦσι μὲν διακαῶς τὴν ἐπίρρωσιν τοῦ παρ' ἡμῶν ἡμέρα τῆ ἡμέρα διὰ ποικίλους λόγους καταπίπτοντες θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ὀρθῶς καὶ πραγματικῶς στηριζόμενοι τὴν ἐσωτερικὴν συνοχὴν καὶ εὐρωστίαν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, γνωστοῦ ὄντος ὅτι οὐδὲν ἔθνος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ Κυρίου ἀπομακρυνόμενον δύναται ἀληθῶς ἢ μονίμως νὰ προουδέσῃ. Ἡθικὴν δὲ συνδρομὴν καὶ ὑποστήριξιν λέγοντες ἐννοοῦμεν τὴν τε πρόθυμον πορηκολούθησιν καὶ ἐνθάρρυνσιν τοῦ ἔργου ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν πραγματικὴν συνεργασίαν πρῶτίσιν μὲν καὶ μάλιστα τῶν Πειμένων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς τοῦ Κυρίου ἀληθείας, εἶτα δὲ καὶ τῶν παρ' ἡμῶν λογίων ὅσοι τὸ θεόδοτον αὐτῶν τάλαντον δὲν ἐννοοῦσι φιλαργύρως ν' ἀποκρύψωσιν. Φιλοδ' ἔξει δὲ ἐν τούτῳ ἡ «Ἐφεσος» νὰ καταστή ἡ πραγματικὴ τῶν θεοτευτῶν τειχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἑπαλξίς, ἐφ' ἣς ἀλληλοδιαδόχως νὰ ἀνέρχονται πάντες οἱ σκοποὶ ἐν τῷ Ἰσραήλ, σημαίνοντες τὸ ἐγεγνημένον τῆς εὐσβετίας καὶ τῆς πί-

στεως σάλπισμα. Ἰδιαιτέρως δὲ παρακαλεῖ τοὺς ἐν τῷ ἐνδόξῳ ἡμῶν στρατεύματι ὑπηρετοῦντας κληρικούς καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ λογίους, ὅπως ἐπιστέλλωσιν ἡμῶν ἐκάστοτε τὴν πνευματικὴν αὐτῶν συνεργασίαν, συμβάλλοντες οὕτως εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τῶν μαχομένων συναισθήματος καὶ κραταίωσιν τοῦ ἠθικοῦ αὐτῶν. Μηδεὶς δὲ, ἀποβλέπων εἰς τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τοῦ σχόντος τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐφέσου» ὡς θελήσῃ νὰ ψέξῃ αὐτὸν ἐπὶ ἐγωῦσιν ἢ θρασύτητι. Εἶναι μακρὰν ἀπὸ τῆς διανοίας αὐτοῦ σκέψεις καὶ σκοποὶ κοσμικοὶ καὶ ὑστερόβουλοι. Ἐκπλήρωσιν μόνον καθήκοντος, ἢ παράλειψις ἢ παραμέλησις τοῦ ὁποίου ἔχει τὴν πεποιθήσιν ὅτι καθιστᾷ αὐτὸν ὑπόλογον ἀπέναντι τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ, εἶνε ἢ κυριαρχοῦσα καὶ ἄρχουσα ἰδέα ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ καὶ δύναται διὰ ταῦτα νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ οὕτως ὅσα εἰς παρόμοιον εὐθεῖς περίστασιν ἔγραφεν ἀείμνηστος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος σοφὸς τοῦ Κυρίου ἐργάτης : «τὸ τοιοῦτο σάλπισμα, ἔγραφεν, δὲν εἶνε οὕτως πνεύματος δαίλιας ἢ ἀνθρωποσκειας βόμβη· οὕτως πάλιν φύσημα πολεμιστήριον καὶ τροχὸν καὶ ταραχῶδες, ἄπαυε ! ἀλλὰ δροσώδης αὔρα τοῦ λόγου τῆς ζωῆς, ἀκύμαντος καὶ λαμπρὰ πνευτῆ τῆς φιλαδελφίας, γαλήνιος τῆς ἱερᾶς ἀληθείας φωνή, πεπαρησιασμένον κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης ! Οὐ γὰρ

ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμει καὶ ἀγάπῃ καὶ σωφρονισμῷ».

Καὶ νῦν τοῦ ἔργου ἀρχόμενοι θεωροῦμεν καθήκον ἱερὸν νὰ ἐκφράσωμεν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην πρῶτα μὲν καὶ μάλιστα πρὸς τὴν Ἀ. Ἐξοχότητα τὸν Ἰπ. Στεργιάδην διὰ τὴν πολῦτιμον εὐνοίαν δι' ἧς περιέβαλλε τὸ ἔργον ἡμῶν, εἶτα δὲ κατὰ σειράν πρὸς τὰς Κοινότητας Ἀξαρίου, Κασαμπᾶ, Νέας Ἐφέσου, Χορόσκυϊ, Μαινεμένης διὰ τὴν γενναίαν αὐτῶν ὕλικήν συνδρομήν, ἣτις ἀπετέλεσε τὴν οἰκονομικὴν βᾶσιν τοῦ περιδικίου τούτου, πρὸς τὴν εὐφύμωσιν κρίνασαν τὸ ἔργον ἡμῶν

δημοσιογραφίαν, καὶ πρὸς πάντας ἐν γένει κληρικούς καὶ λαϊκούς τοὺς προθύμους ἐργασθῆναι ὑπὲρ τῆς διὰ δόσεως αὐτοῦ καὶ τοὺς παρασχόντας πρῶτον τὴν πνευματικὴν αὐτῶν συνδρομήν καὶ συναντήληψιν ἀγαπητοὺς ἐν πνεύματι συνεργάτας.

Ἐπὶ τούτοις δεόμεθα τοῦ Πατρὸς τῶν Φώτων, ὅπως εὐλογῆσῃ τὸ ἐπ' ὀνόματί Του ἐπιχειρούμενον ἔργον τοῦτο καὶ ἐπαναλαμβάνομεν μετὰ τοῦ προφήτου (Ἡσ. ιβ', 21) «Ἰδοὺ ὁ Θεὸς μου σωτήρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ καὶ οὐ φοβηθήσομαι· διότι ἡ δόξα μου καὶ ἡ αἰνεσίς μου Κύριος καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.

† Ὁ Ἐφέσου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΟΥ Ι. ΝΑΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΝ ΕΦΕΣΩ

Ἔργον ἀληθῶς Χριστιανικὸν καὶ ἐπισημονικῆς σημασίας καὶ σπουδαιότητος οὐ τῆς τυχοῦσης ἐπιχειρεῖ ἀπὸ πέρισι ἢ Ἑλληνικῆς Διοικήσεως [Σμύρνης, ἢ προθύμους καὶ ἀμερίστως ὑποστηρίζουσα πᾶν ἐκπολιτιστικὸν καὶ προοδευτικὸν ἔργον. Ἡ σκαπάνη τῶν ἀρχαιολόγων φέρει εἰς φῶς μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐν Ἐφέσῳ τὸν ἐξόχου κάλλους καὶ ἀρχιτεκτονικῆς, λαμπρότητος ὑπερμεγέθη ναὸν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ

Θεολόγου, κραταίου προστάτου τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν Μητροπόλεως καὶ δι' ἐλπίδος ἔχομεν οὐκ εἰς μακρὸν τὸν μυροβολὸν αὐτοῦ καὶ θυμμάτων βρῦντα τᾶφον θ' ἀποκαλύψῃ. Καὶ τὸ μέγα τοῦτο ἔργον διεξάγει σοφὸς ἀρχαιοδίφης, ζηλωτῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐργάτης καὶ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς εὐκλείας καὶ δόξης ἐπαινήτης καὶ ἐγκωμιστῆς ἀριστος, ὁ ἔφορος τῶν Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων κ. Γ. Α. Σωτηρίου, ὅστις ἐξῆχος τιμᾶ τὴν Ἐφεσον διὰ

τῆς πολιτείας αὐτοῦ ἐκτιμήσεως καὶ εὐνοίας. Παρακολουθοῦντες τὸ τίμιον αὐτοῦ ἔργον μετ' εὐλόγου ἐνδιαφέροντος, λογιζόμεθα εὐτυχεῖς ἀξιούμενοι τῆς τιμῆς διὰ τοῦ πρώτου τούτου φύλλου νὰ γνωρίσωμεν τὰς ἀναγνώστεις ἡμῶν τὴν τε σημασίαν τοῦ συντελουμένου ἔργου καὶ τὰ μέχρι σήμερον ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα δι' ἔργου αὐτοῦ τούτου τοῦ κ. Σωτηρίου, πρὸς τὴν ζωηρὰν ἐκφράζομεν ἐπὶ τούτῳ εὐγνωμοσύνην.

Ἀπὸ τῆς ἁγίας Ἰουίνου συνεχίζονται αἱ ἀπὸ τοῦ θέρους τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀρξάμεναι, δαπάναι τῆς Ἐπιτοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς Σμύρνης, ἀνασκαφαὶ τοῦ Ναοῦ τοῦ Θεολόγου, τὰ εἰρημιαία τοῦ ἔκδοτου ἐκτείνονται εἰς ὀλόκληρον τὸ πλάσιον τοῦ Βυζαντινοῦ Κάστρου τοῦ περιβάλλοντος τὸν λόφον, τὸν δεσπόζοντα τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἀγιοσοφίας, καὶ ἐπὶ τῆς Β. πλευρᾶς τοῦ ὁποίου ὑψοῦται ἡ Ἀκρόπολις τῆς Βυζαντινῆς Ἐφέσου, ἐπὶ δὲ τῆς Ν. ἢ μεγαλοπρεπῆς Πύλης μὲν τοὺς ὑπερασπιζοντας αὐτὴν ἐκατέρωθεν Πύργους ἢ φερομένη ὡς Πύλη τοῦ διωγμοῦ.

Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἐνέχουσι μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῆς Ἐφέσου (ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως ἐπὶ Ταμερλάνοι (530 1404), προσφέρουσι δὲ μεγίστην συμβᾶσιν εἰς τὴν γνῶσιν ἡμῶν περὶ τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, περὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν κτισμάτων τῶν ἰδρυομένων εἰς τὰς χώρας τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν Αυτοκρατορίας διὰ δαψιλοῦς χορηγίας τῆς Βυζαντι-

νῆς Αὐλῆς καὶ περὶ τοῦ ἀκμαίου θεησκευτικοῦ αἰσθημάτων τῶν τότε χρόνων.

Ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου τοῦ σημερινοῦ χωρίου Ἀγιοσοφίας (Ἅγιος Θεολόγος,) κέντρον ἄλλοτε τῆς Βυζαντινῆς Ἐφέσου — ἣτις δὲν διεδέχθη ὡς πρὸς τὴν θέσιν τὴν ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἀνασκαφεῖσαν Ἑλληνιστικὴν καὶ Ρωμαϊκὴν Ἐφεσον, τὴν ἀπέχουσαν τοῦ λόφου ἡμίσειαν ὄραν, ἀλλὰ τὴν ἀρχαιοτάτην Ἰωνικὴν Ἐφεσον, τὴν μίαν δηλαδὴ τῶν δώδεκα Ἰωνικῶν πόλεων, τὴν διαδραματίσασαν σπουδαῖον πρόσωπον κατὰ τὴν Ἰωνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ ε'. π. Χ. αἰῶνος — εἶχε φαίνεται ζῆσι ὁ Θεολόγος μακρὸν τῆς παλαιᾶς πόλεως, ὅτου ἐκέρυξεν ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη τὸ Εὐαγγέλιον ὁ Παῦλος καὶ εἰς τὴν πλατείαν τοῦ θεάτρου τῆς ὁποίας ὁ ἱερουργοὸς Δημήτριος ἐτάραττε τὴν πλῆθη διὰ τῆς κραυγῆς «Μεγάλη ἢ Ἄρτεμις Ἐφεσίου».

Ὁ Θεολόγος ἦλθεν εἰς Ἐφεσον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παύλου ἧτοι μετὰ τὸ ἔτος 64 ἢ κατ' ἄλλους 67 μ. Χ., παρέμεινε δὲ μέχρι τοῦ ἔτους 95, περὶ τὰ τριάνοντα δηλ. ἔτη κατὰ τὰ ὁποῖα ἔχων ὡς ὁρητήριον τὴν Ἐφεσον μετέβαινε εἰς ἄλλας Μικρασιατικὰς πόλεις διαδίδων τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτε μάλιστα «προτραπείς ὑπὸ τῶν γνωρίμων» ὡς παραδίδει εἰς ἡμᾶς Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ συνέγραψεν ἐν Ἐφέσῳ.

Κατὰ μεταγενεστέρους ἀδελφούς

ὁποσδήποτε παραδόσεις κατώκησεν ὁ Ἰωάννης μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν δὸν ἐκ τῆς ἑξορίας του εἰς Πάτιμον ἐν τῇ οἰκίᾳ Δόμνου τινὸς μετὰ ἑπτὰ μαθητῶν του κατὰ ἀξιολιστοτέρας δὲ μαρτυρίας ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας ἐπαναλαμβάνων συνεχῶς τὸ παράγγελμα «Τεκνία μου, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» (Εὐσέβιος).

Ἄν ἡ οἰκία τοῦ παραδιδόμενου Δόμνου, ὅπου πιθανώτατα ἐγένοντο καὶ αἱ χριστιανικαὶ συναθροίσεις κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων, ἔκειτο ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἁγιοσουλῶν, ὅπου δὲν φαίνεται ἀπίθανον νὰ ὑπῆρχε τότε προάσπειον τι τῆς Ἐφέσου, εἴνεκα τῆς γειτονίας αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἀρτεμίσιον, καὶ ἂν ὁ Ἰωάννης ἐκεῖ ἐτάφη τοῦτο σαφῶς δὲν ἐξάγεται ἐκ τῶν πηγῶν ὅτι ὁμοίως ὁ Θεολόγος ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Ἐφέσῳ, μαρτυρεῖ ὁμοφώνως ἡ Ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις ἀπὸ τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἰωάννου Πολυκράτους ἐπισκόπου Σμύρνης, ὅστις γράφων πρὸς τὸν Ρώμης Βίκτωρα λέγει «ἔτι δὲ καὶ Ἰωάννης ὁ ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Κυρίου ἀναπεσὼν, ὃς ἐγενήθη ἱερεὺς τὸ πέταλον πεφορακῶς καὶ μάρτυς καὶ διδάσκαλος, οὗτος ἐν Ἐφέσῳ κεκοιμήται» μέχρι τῶν τελευταίων Ἐκκλησιαστικῶν ἱστορικῶν, ὡς εἶνε Νικηφόρος ὁ Κάλιστος καὶ ἄλλοι.

Μεταξὺ τῶν χρόνων τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρι Ἰουστινιανοῦ δὲν γνωρίζομεν τι ἐγένετο ἐπὶ τοῦ λό-

φου τοῦ Ἁγιοσουλῶν, ἐνθα κατὰ τὰς παραδόσεις ἔκειτο ὁ τάφος τοῦ Θεολόγου· ἐκ χωρίου μόνον τοῦ ἱστορικοῦ Προκόπιου δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν ὅτι ἐπὶ τοῦ τάφου του ἱδρῦθη Μαρτύριον ἢ Ἀποστολεῖον, ὡς ἐλέγοντο τὰ χριστιανικὰ Μαυσωλεῖα τὰ περικλειόντα τάφους Ἀποστόλων καὶ Μαρτύρων, καὶ ἔκει συνηθροίζοντο πρὸς προσκύνησιν οἱ πιστοί. (1)

Τῷ 431, ὅτε συνήλθεν ἐν Ἐφέσῳ ἡ Γ'. Οἰκουμένη Σύνοδος, οἱ Πατέρες προτοῦ συνέλθουν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου — τὸν ὑπὸ τοῦ αὐστριακοῦ Keil κυρίως διευκρινισθέντα διπλοῦν Ναὸν τῆς Π. Ἐφέσου — προσέρχονται νὰ προσκυνήσουν τὸν Τάφον τοῦ Θεολόγου καὶ ὁ Κύριλλος λέγει: «Μυσταγωγῆσον Εὐαγγελιστὰ υἱὸς ἐκλήθης βρονιῆς· ἀθανάτους ἔχεις φωνάς. Ἴδὲν τοσαύτη ποιμένων ἄθροισις ἦλθε παρὰ Σολοκίου ἡμῖν τὸν λίθον, ἀποκάλυψον τὸ φρέαρ τῆς ζωῆς...» Ἐκ τῶν συμφραζομένων φαίνεται ὅτι εἰς τὸ Ἀποστολεῖον τοῦ λόφου Ἁγιοσουλῶν τ' ἀνωτέρω ἐλέχθησαν.

Ἐνα αἰῶνα βραδυτέρου ὁ Ἰουστινιανὸς, προσκυνήσας ἑαυτὸς ὁ ἴδιος τὸ Ἀποστολεῖον τῆς Ἐφέσου καὶ θέ-

(1) Εἰδικῶς περὶ τοῦ Τάφου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ περὶ τῶν ἀναφερομένων περὶ αὐτοῦ παραδόσεων θὰ γράψωμεν βραδυτέρου, ὅτε, ὡς ἐλπίζομεν, θὰ διευκρινισθῇ διὰ σκαφικῆς ἐρεῦνης τὸ ἀνευρεθὲν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ κτίσμα, ὅπερ ἐξελέγηθη ὡς αὐτὸς ὁ ἱερός τάφος τοῦ Θεολόγου.

λων πιθανώτατα νὰ ἐξευμενίσῃ τοὺς Ἐφεσίοις διὰ τὴν σύλησιν τῶν μνημείων των πρὸς κτίσιν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγ. Σοφίας ἐν Κων)πόλει ἀποφασίζει νὰ ἱδρῦσῃ μεγαλοπρεπῆ Ναὸν τοῦ Θεολόγου ἐν Ἐφέσῳ, ἔκλεινον, εὐτυχῶς τὰ θεμέλια εὑρομεν εἰς τὸς ἀνασκαφάς. Πρώτην μαρτυρίαν περὶ τοῦ Ναοῦ ἔχομεν τὸν ἱστορικὸν Προκόπιον· κατ' αὐτὸν «πρὸ τῆς Ἐφεσίων πόλεως χῶρὸν τινα ἐν ὀρθίῳ κείμενον συνέβαιεν εἶναι, οὐ γήλοφον, οὐδὲ δυνατὸν ἀφείναι καρπὸς, ἀλλὰ σκληρὸν τε καὶ τραχὺν ὄλω» (καὶ ἀληθῶς τοιοῦτος εἶνε ὁ λόφος τοῦ Ἁγιοσουλῶν) ἐνταῦθα γεὼν οἱ ἐπιχώριοι ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις Ἰωάννη τῷ Ἀποστόλῳ ἀνέθηκαν, Θεολόγον τὴν ἐπίκλησιν... Τοῦτον δὲ τὸν γεὼν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς βραχὺν τε ὄντα καὶ κατεπεπονηκότα τῷ μήκει τοῦ χρόνου (εἶνε τὸ χωρίον, ἀπὸ τοῦ ὁποίου συμπεραίνομεν τὴν ὑπορξιν Μαρτυρίου), καθελὼν εἰς τὸ ἔδαφος, ἐν τοσόνδε μεθηρημόσατο μεγέθους καὶ κάλλους, ὥστε δὴ, συνελθόντα εἰπεῖν, ἐμπερεστίαιος καὶ πανιάπασιν ἐνάμιλλος τῷ ἱερῷ ἐστίν, ὅπερ ἐν πόλει τῆς βασιλίδος τοῖς Ἀποστόλοις ἀνέθηκε π. σ. ι.»

Κατὰ τὸν Προκόπιον, ὁ Ἰουστινιανὸς κατηδάφισε τὸ εἰσιμόροπον ἐπὶ τοῦ τραχέος λόφου τῆς Ἐφέσου Ἀποστολεῖον καὶ ἐκ βάρθρων ἀνίδρυσεν Ναὸν τοῦ Θεολόγου περὶ-

φημον διὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος του, ὅστις μόνον πρὸς τὸ Ἀυτοκρατορικὸν Μαυσωλεῖον τῆς Κων)πόλεως, τὸν περίφημον Ναὸν τῶν Ἁγ. Ἀποστόλων ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ.

Τὸς τύχας τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου Ναοῦ τῆς Ἐφέσου, τοῦ ἱδρυσθέντος ὑπὸ Ἰουστινιανοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5. μ. Χ. αἰῶνος, παρακολουθοῦμεν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς χρονογράφους καὶ περιηγητὰς τῶν μέσων χρόνων. Τὸ μέγα προσκύνημα τῆς Ἐφέσου ἐσολήθη κατὰ τὸν 14. αἰῶνα ὑπὸ τῶν καταλαβόντων τὴν Ἐφεσον Σελδουσῶν Τούρκων, οἵτινες διὰ τοῦ ὑλικοῦ του ἔκτισαν τὸ δυτικῶς τοῦ λόφου μέγα Τζαμίον τῷ 1375 μ. Χ. ἴσως δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16. αἰῶνος (1404) ὅτε ὁ Ταμερλᾶνος ἐτυρπόλησεν τὴν Ἐφεσον, μετεβλήθη τελείως εἰς ἐρείπια ὁ μέγας Ναὸς τοῦ Θεολόγου. Ἐκτοτε ἐπὶ ὀλοκλήρου τοῦ πλάτους τοῦ λόφου διακρίνονται μεγίστων διαστάσεων στερεώτατοι ὄγκοι προερχόμενοι ἐκ τῶν θόλων τοῦ Ναοῦ καὶ μεγάλοι τετράγωνοι λίθοι εἰς μεγάλην ἐπίχωσιν.

* *

Εἰς τὸν χώρον λοιπὸν τοῦτον ἐνηργήθησαν πέρυσιν αἱ πρῶται ἀνασκαφαί. Κατ' ἀρχὰς ἀπεκαλύφθησαν αἱ δύο πλάγαι Πύλαι τοῦ Νάρθηκος τοῦ Ναοῦ καὶ εἰς τῶν μεγάλων πεσῶν ἐκ τῶν ἀνεχόντων τὸν κεντρικὸν τροῦλλον. Τὰ σημεῖα ταῦτα ἦσαν ἱκανὰ νὰ ὀδηγήσωσιν εἰς

τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Ι. Βήματος, ὅπου ἐστράφη κυρίως ἡ προσοχή. Κατ' Αὐγουστίνου τοῦ π. ἐτους ἤρχετο εἰς φῶς ὁλόκληρον τὸ Ἰ. Βῆμα, διατηρήσαν τοὺς ὀγκώδεις (16 μέτρων περίμετρον ἔχοντας) ἰσοδομικούς διὰ λίθων καὶ μαρμάρων πσσούς του εἰς ὕψος μέχρι τριῶν μέτρων, καὶ σχηματίζον ἐν κατόψει σταυρόν μετ' ἰὴν μεγαλοπρεπῆ τοῦ Ἀψίδα (ἔχουσα: διάμετρον 12 μ. 20). Ἐντὸς τοῦ Ι. Βήματος ἀνευρέθησαν τὰ μαρμάρια σημεῖα τοῦ Ἐπισκοπικοῦ θρόνου, ὁ κιονίσκος τῆς Ἀγ. Τραπεζῆς καὶ ἑκατέρωθεν κιονοστειχίαι, πάντα τὰ μέλη τῶν ὁποίων ἀπεκοίῳφθησαν ἄλλα ὁλόκληρα καὶ ἄλλα συντετριμμένα κάτωθεν σωροῦ χωμάτων καὶ τοίχων, ἥτοι κιονόκρανα Ἰωνικοῦ ρυθμοῦ μετ' ὕψηλὰ ἐπιδήματα φέροντα ἐν τῷ μέσῳ μονογάρματα ἢ Σταυροὺς, ὕψηλὰς βάσεις καὶ ὁλόκληροι κορμοὶ κίωνων (ὕψους 3,90 μ.) μετ' ἰσχυροῦς ἐπιγραφάς. οἷον «**Θεολόγε βοήθει τοῦ σοῦ δούλου Σισινίου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ**» κ. ἄ. Ὅγκοι μαρμάρεινοι μετ' ἰσχυροῦς γλιφάς, ὡς κορωνίδες ἢ διαζώματα τοῦ

Ναοῦ χρησιμοποιοῦμενοι, ἦλθον εἰς φῶς κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν, βάρθρα πιθανόν τῆς Σολέας, ἔχοντα ὁμοίως γλιφάς, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπιγραφάς (Θ Τ C = Θεοτόκος), ἐπίγραμμα παραστάδων, ἐπιστόλια κλπ. Τὸ εὐρημα ὁμοῦς ἐκείνο, ὅπερ ἐνέχει ὑψίστην σημασίαν διὰ τὸν χριστιανικὸν κόσμον καθόλου, εἶνε ἡ ἐμφάνις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἰ. Βήματος ἡμικυκλικῶν κτίσματος διατηροῦντος ἴχνη ὀρθομαρμαρώσεως, ἔχοντος μαρμαρόστρωτον διάδρομον καὶ ὑψηλὸν δάπεδον μετ' ἰσχυροῦς διακόσμησιν, τῆς ὁμοίας τμηματικῆς, καὶ προσομοιάζοντος μετ' ἰσχυροῦς Μουσουλμανικῶν κτίσματος εἶνε αὐτὸς ὁ ἱερὸς Τάφος τοῦ Θεολόγου. Αἱ ἐφετεῖναι ἀνασκαφαὶ αἱ συνεχιζόμεναι ἤδη ἔχουσι σκοπὸν πρὸς τὴν ἄλλων νὰ διευκρινήσωσι καὶ τὸ σπουδαιότατον τοῦτο σημεῖον, περὶ τοῦ ὁποίου εἰς ἐπόμενον σημειωμά μου ἐλπίζω νὰ εἶμαι πλέον εἰς θέσιν νὰ δώσω πλεονέκτας πληροφορίες.

Παλαιὰ Ἔφεσος 15 Ἰουνίου 1922

Γ. Α. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Ἐφορος Βυζαντινῶν ἀρχαιοτήτων

O. S. MARDEN

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΜΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Ἐὰν προσβληθῆτε ὑπὸ ἀσθενείας ἀνιάτου καὶ ἀκούσητε νὰ γίνηται λόγος περὶ λατροῦ, διατεινομένου οἱ οὐδεμία ὑπάρχει ἀνιάτου ἀσθένεια καὶ διατεθειμένου νὰ θεραπεύσῃ ὑμᾶς ὡς καὶ πάντας τοὺς πρὸς αὐτὸν καταφεύγοντας, δὲν θὰ μεταβῆτε πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ ;

Δὲν ἔχετε ἄρᾳ γέ ποτε λάβει ὑπ' ὄψιν διὰ προσωπικῆ πρόσκλησις ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς παρ' **ΕΚΕΙΝΟΥ**, ὅστις δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ ὑμᾶς ἐξ ὅλων τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν συμφορῶν ὑμῶν καὶ νὰ ἐπιλύσῃ ὅλα τὰ προβλήματα καὶ ὅλας τὰς δυσχερείας. «**Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς**» ; Δὲν εἶναι οὗτοι λόγοι τοῦ Θεοῦ λατροῦ, τῆς **ΑΓΑΠΗΣ** ; καὶ ἐὰν δεχθῆτε τὴν πρόσκλησιν ταύτην, θὰ ἀποκτήσητε τὴν εἰρήνην «**τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν**», αἱ θλίψεις καὶ αἱ δυσχερείαι ὑμῶν θὰ διαλυθῶσιν, ὡς διαλύεται ἡ χιών ὑπὸ τὰς καυστικὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας.

Ἐποφύετε ἐξ ὀχληρᾶς νό-

σου, ἐκ πένιας, ἐκ σκληρᾶς ἀποτυχίας ἢ διωγμοῦ, ἐκ δυσμενείας ἢ τέλους ἐκ τινος τῶν ἀναριθμῶν ἐκείνων πληγῶν, αἱ ὁποῖαι πληροῦσι τὸν κόσμον δυστυχίας καὶ ἀθλιότητος ; Ἀκούσατε τὴν κλήσιν τῆς **ΑΓΑΠΗΣ**, ἀποδεχθῆτε τὴν θεῖαν πρόσκλησιν. «**Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ ἀναπαύσω ὑμᾶς**».

Οἱ νεώτεροι σοφοὶ δίδουσι νέαν ἐξήγησιν, ἀποδίδουσι νέαν σημασίαν εἰς τὴν πρόσκλησιν ταύτην καὶ ἐφαρμόζουσι τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου ἐπὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων προβλημάτων, χωρὶς νὰ θέτωσιν ὄριον εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἡ καλοῦσα ἡμᾶς φωνὴ τῆς **ΑΓΑΠΗΣ**, καὶ λέγουσιν ἐπομένως πρὸς ἡμᾶς :

«**Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ θὰ ἀπαλλάξω ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἐργασίας ὑμῶν, διότι θὰ ἐμπνεύσω εἰς ὑμᾶς νέον πνεῦμα. Θὰ ἀντικαταστήσω τὸ αἰσθημα τῆς δυσφορίας, τὸ ὁποῖον αἰσθάνεσθε, διὰ τῆς χαρᾶς τοῦ μετ'**

ἀγάπης τελουμένου ἔργου θὰ προσανατολισῶ ὑμᾶς πρὸς τὸ φῶς κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δὲν θὰ βλέπητε τὰς ὀπισθεν ὑμῶν σκοιάς.

«Δεῦτε πρὸς με καὶ θὰ ἐλευθερώσω ὑμᾶς ἐκ τοῦ φόβου τοῦ μέχρι τοῦδε κρατοῦντος ὑμᾶς ἐν δουλείᾳ· θὰ ἐλευθερώσω ὑμᾶς ἐκ τῆς ἀγωνίας καὶ στενοχωρίας, αἱ ὁποῖαι σὺ τελοῦσιν εἰς τὴν κατὰπτωσιν τοῦ ἠθικοῦ ὑμῶν καὶ παριστῶσιν ὑμᾶς πυγμαίους ἀντιγιγάντων. Θὰ ἀφαιρέσω ἀφ' ὑμῶν τὸν φόβον τοῦ θανάτου, τὸν φόβον τῆς ἀσθενείας, τὸν φόβον τῆς κληρονομικότητος, ὅλους ἐν γένει τοὺς φόβους τοὺς ἐξευτελιζόντας καὶ ἀπογοητεύοντας ὑμᾶς.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ δυστυχεῖς καὶ θὰ καταστήσω ὑμᾶς εὐτυχεῖς. Οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι τὰ νέφη τὰ ἐπισκοιζόντα τὸν ὀρίζοντα καὶ ταράττοντα τὸν βίον ὑμῶν, θὰ παράσχω εἰς ὑμᾶς τὴν ἀνάπαυσιν. Θὰ ἰκανοποιήσω τοὺς πόθους τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ θὰ ἀποκαλύψω τὴν ἐν ὑμῖν θείαν ὑπαρξιν.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅσων αἱ ἐλπίδες διεψεύσθησαν ἐν τῷ βίῳ καὶ αἱ φιλοδοξίαι ἀπέτυχον καὶ θὰ βοηθήσω ὑμᾶς πρὸς ὑπερνίκησιν τῶν δυσκολιῶν. Θὰ διδάξω ὑμᾶς νὰ χρησιμοποιήτε τὰς ἐν ὑμῖν θείας δυνάμεις, ἵνα δύ-

νασθε πάντοτε νὰ πράττειτε τὸ ἀγαθόν.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅσων ἡ ὑγεία ἔχει κλονισθῆ καὶ ὑποφέρετε ἐκ φυσικῆς ἀσθενείας, ἢ ὁποῖα ἐμποδίζει ὑμᾶς νὰ ἐνεργήτε, ὡς ἐπιθυμεῖτε, καὶ θὰ ἀποκαλύψω πρὸς ὑμᾶς πῶς δύνασθε νὰ ἀποβῆτε ὑγιεῖς καὶ εὖρωστοι. Θὰ καταστήσω γιωστὸν εἰς ὑμᾶς ὅτι ὡς τέκνα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἰσθε ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι, ἐκτὸς ἐὰν κατέχησθε ὑπὸ ἀπατηλῶν σκέψεων.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅσοι ἔχετε ἀπογοητευθῆ ἐν τῇ ζωῇ, καὶ θὰ ὑποδείξω εἰς ὑμᾶς πῶς δύνασθε νὰ ἀποκτήσητε τὴν νίκην. Θὰ διδάξω ὑμᾶς ὅτι ὁ ὀρθῶς σεπτόμενος, ὁ ποιούμενος χρῆσιν τῆς θείας αὐτοῦ δυνάμεως δύναται νὰ ὑψωθῆ ὑπερᾶνω τῶν σφαλμάτων καὶ τῶν πλανῶν αὐτοῦ.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅσων τὸ ἰδεῶδες κατέπεσε καὶ αἱ ἐλπίδες διεψεύσθησαν, καὶ θὰ ζωογονήσω αὐτὰς καὶ θὰ ἀποδώσω εἰς αὐτὰς τὴν προτιέραν ὡραιότητα καὶ λαμπρότητα.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ ἀπογοητευμένοι, οἱ περιπλανώμενοι ἐν τῷ σκότει, καὶ θὰ ἐμπνεύσω ὑμῖν νέον πνεῦμα, θὰ ἀνάψω νέον λύχνον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν καὶ θὰ πληρώσω τὰς ψυχὰς ὑμῶν φωτὸς λαμπροῦ καὶ ἀδύτου.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅσοι νο-

μίζετε ἐὰν τοὺς ἀπομεμονωμένους ἀνευ φίλων, καὶ θὰ διεγείρω ἐν ὑμῖν νέον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν βίον καὶ νέας φιλίας, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε θὰ λήξωσι καὶ οὐδέποτε θὰ καταστῶσιν ἐνοχλητικαί.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ δειλοὶ καὶ ἀτολμοὶ, οἱ μὴ ἔχοντες πεποιθήσιν εἰς ἑαυτοῦ, καὶ θὰ ἀπαλλάξω ὑμᾶς ἐξ ὅλων τούτων τῶν ἀδυναμιῶν. Θὰ δείξω πρὸς ὑμᾶς πῶς δύνασθε νὰ ὑπερπηθήσητε τὰ ἐλαττώματα ταῦτα τὰ ἐξαντιλοῦντα τὴν δύναμιν καὶ ἀφαιροῦντα τὴν εὐτυχίαν ὑμῶν καὶ ἐμποδίζοντα ὑμᾶς νὰ ἐνεργήσητε

καὶ ἀποβλέψητε εἰς καλύτερον μέλλον.

«Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ συνεχῶς λυπούμενοι καὶ ἀνησυχοῦντες καὶ θὰ παράσχω ὑμῖν τὴν θεραπείαν. Ἐγὼ, ἡ ΘΕΙΑ ΑΓΑΠΗ, θὰ ἀποδείξω πρὸς ὑμᾶς ὅτι εἰσθε ἀνήσυχτοι καὶ περιλῦποι, διότι ἀγνοεῖτε ὅτι ἔχετε ἐν ὑμῖν πραγματικὰς δυνάμεις καὶ θὰ ἀποκαλύψω πρὸς ὑμᾶς ὅτι οἱ ἐρχόμενοι πρὸς με καὶ πιστεύοντες εἰς ἐμὲ δι' οὐδὲν ἀνησυχοῦσι καὶ οὐδὲν φοβοῦνται. (ἀκολουθεῖ)

† Εφ. ΧΡ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑ.—Καθῆκον ἱερὸν θεωρεῖ ἡ «Ἐφεσος» εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου τεύχους αὐτῆς νὰ ἐπικοινωνήσῃ πνευματικῶς μετὰ τοῦ Σωματείου τῆς Ἑλλ. Μικρασιατικῆς Ἀμύνης, τὸ ὅπολον μετὰ ζήλου ἀξιεπαίνου ἀπεθύη εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ τίμιον ἀγῶνα τῆς διαφυλάξεως τῆς διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Κυρίου καὶ τῶν τιμῶν αἱμάτων τῶν ἐνδόξων στρατιωτῶν ἡμῶν κτηθείσης πολυποθήτου ἐλευθερίας καὶ τοῦ ὁποίου τὴν μέχρι τοῦδε συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν θεόντως ἐκτιμῶμεν. Ὅλοψύχως συγκαίρει πᾶσι τοῖς φιλογενεῖσι κυρίως τοῖς ἀποτελοῦσι τὸ τίμιον τοῦτο Σῶμα καὶ διαβεβαιοῦται αὐτοὺς ὅτι εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν θέτει τὰς ἀντιθεῖς αὐτοῦ δυνάμεις πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἀγῶνος, ἐκ τῆς ἐκβάσεως τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται αὐτὴ ἡ ὑπαρξὶς τῆς Ἐκκλησίας καὶ

τοῦ ἔθνους ἡμῶν κατὰ τὰ μέρη ταῦτα. Ἐχει δὲ τὴν πεποίθησιν ἡ «Ἐφεσος» ὅτι αἱ προσπάθειαι τῆς Ἑλλ. Μ. Ἀμύνης θὰ στραφῶσι σὺν τῷ χρόνῳ σοβαρῶς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν πρὸ πάντων καὶ ἠθικῶν δυνάμεων τῆς κατὰ τὴν χώραν ταύτην ἐμογενείας. Ἄς ἔχῃ ἐν τούτῳ ὑπ' ὄψιν αὐτὴ τὸ τοῦ ψαλμοῦ «Κατάρτισαι, Κύριε, τὰ διαβήματά μου ἐν τοῖς τρίβοις Σου, ἵνα μὴ σαλευθῆ τὰ διαβήματά μου». (Ψαλμ. 25', 5).

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΜΙΛΛΑ.—Μετὰ πολλῆς τῆς ἠθικῆς ἰκανοποιήσεως παρακολουθεῖ ἡ «Ἐφεσος» τὴν ἐν τῇ θεοσώτῃ καὶ ἀγιωτάτῃ ἐπαρχίᾳ Ἐφέσου συντελουμένην ἐργασίαν. Ἄμιλλ' ἀξιεπαίνος πρὸς ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν πρόσθεον διεξάγεται μετὰ τῶν διαφόρων εὐλογημένων Αὐτῆς

Κοινοτήτων. Οσοι ἐξ αὐτῶν, οἱαί εἶναι ἡ Ν. Φώκεια μετὰ τῶν πέριξ, τὸ Ολουτζίκιον, τὸ Σαρέκιο, τὸ Ἀξάριον κ. τ. λ. ἔσχον τὸ ἀτύχημα τοῦ ἐκτοπισμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς τῶν ἰδιωτικῶν καὶ Κοινοτικῶν περιουσιῶν, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου καὶ διὰ τῆς ἀξιοζήλου δραστηριότητος, εὐσεβείας καὶ φιλογενείας τῶν κατοίκων καὶ τῇ βοήθειᾳ τῆς Σ. Ἑλλ. Κυβερνήσεως κατάρθωσαν νὰ ἐπουλώσωσι τὰς ἀνοίγειας πληγὰς κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νομίζει τις ὅτι δὲν ἐδοκιμάσθησαν αὐταὶ τόσοι μάλιστα σκληρῶς ὡς ἄπαντες γνωρίζομεν. Αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν Κοινοτήτων, μὴ ἔχουσαι εὐτυχῶς ν' ἀσχηλῶσιν δι' ἐπανόρθωσιν καταστροφῶν, μετὰ πάθους κυριολεκτικῶς ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἠθικοῦ αἰσθητικῶς τῶν μελῶν αὐτῶν καὶ οὕτω καὶ οἱ ἱεροὶ ναοὶ καταρτίζονται ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ ὁ θεῖος λόγος συχνάκις ἀκούεται καὶ αἱ σχολαὶ ἀποκτῶσι τὸ ἀνάλογον προσωπικῶν καὶ διαλέξεις πολλαχῶς τακτικῶς γίνονται καὶ Συντεχνίαι καὶ Σύνδεσμοι ὀργανοῦνται καὶ μετὰ χάρας καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιᾶσεως προ εὐλείπει ὁ σπειρωὶν πρὸς τὴν τῇ βοήθειᾳ τοῦ Κυρίου τοιαύτην βλάστησιν καὶ αὐξήσιν. Ἐπιφυλασσόμενοι εἰς προσεχῆ τεύχη ν' ἀναλύσωμεν τὸ ἔργον μιᾶς ἐκάστης τῶν ἀγαπητῶν ἡμῖν Κοινοτήτων τούτων, νὰ ἐπαινώσωμεν τὰ ἐπαίνου ἄξια καὶ ὑποδείξωμεν τὰ ὑποδείξεως χρήζοντα, ἀρκούμεθα πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν πρὸς ἀπάσας τὸ παρὸν Ἀποστόλου: **«τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε».** (Φιλ. δ', 6.).

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΙ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ-

ΤΟΥ. — Ο Σεβ. Μητροπολίτης ἡμῶν ἅγιος Ἐρέσου κ. Χ. υἱοσκέπησιν τὴν Κυριακὴν ὁ Ιουίου ἐπισκέπησιν τὴν μικρὰν καὶ φιλότιμον κοινότητα Τομάτζου, ὅπου ἐπιτέλεσας τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ κηρύξας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, συνεκάλεσεν εἰς τοὺς προκρίτους καὶ συνεσκέφη μετ' αὐτῶν περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ ἡμιτελοῦς ἔνεκα τῶν γεγονόντων ἀφαιρέσεως ἱεροῦ ναοῦ. Ἡ Σεβαστή Ἑλληνικὴ Διοίκησις παρέσχε πρὸς τοῦτο τὴν ἀπαιτουμένην ξυλείαν καὶ ἀσθεστον, δι' ἧ ἐκφράζουσι οἱ κάτοικοι βεβαιώσιν τὴν εὐγνωμοσύνην. Πρὸς ἐξεῦρεσιν δὲ τοῦ ἀναγκαιοῦντος χρημάτων ἀπ' ἐνός μὲν ἐπεβλήθη ἐκουσία φορολογία ἐπὶ τῶν ἐξαγομένων λαχανικῶν, ἧς εὐχαρίστως ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὑπογράφαντων ἀπάντων ἀνεξαίρετως τὸ ἴσχυτικὸν ὑποσχετικὸν ἔγγραφο, ἀπ' ἐτέρου δὲ ἡνοίγη κατάλογος προαιρετικῶν εἰσφορῶν, ὧν πρῶτος πάντοτε ἐπεκύρωσεν ἡ Σ. Ἑλλ. Διοίκησις. Ἡ «Ἐφesos» εὐχεται ἀπὸ καρδίας ταχεῖαν τῶν ἱερῶν ἔγκαινιων τοῦ νέου τούτου ναοῦ τὴν τέλεισιν.

Τῇ Κυριακῇ 12 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Μητροπολίτης, χοροστατήσας ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἁγίας Παρασκευῆς τῆς κλητῆς Κοινοτήτος Μαινεμένης, διὰ λόγου μετὰ πατρικῶν συστάσεων καὶ νοουσιῶν καὶ ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν πατριωτισμὸν τῶν κατοίκων προὔρεψε πάντας εἰς τὴν ἐπιτέλεισιν τοῦ πρὸ τὴν πατρίδα καθήκοντος κατὰ τὰς χαλεπὰς μάλιστα περιστάσεις ταύτας, καθ' ἃς παρατηρεῖται ἀληθῆς ἔθνος συναγεμῶς. Ἀποτέλεσμα τῆς ὥρας ταύτης ἐμίλις τῆς Α. Σεβασμιότητος ὑπῆρξεν, ὅτι αὐθημερὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτῆς περὶ τὰ 150 μέλη τῆς Κοινοτήτος συνεδρίασαντα προσέθησαν εἰς κανονικὴν ἐκλογὴν νέας ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἀμύνης, ἧς ἐκτοτε ἀναλαβούσα μετὰ ζήλου τὰ καθήκοντα αὐτῆς πολλὰ τὰ ἀγαθὰ ἐπιτελεῖ. Ἐπιφυλασσόμεθα ἐν προ-

σεχῆ φύλλῳ νὰ ἐκθέσωμεν κατὰ πλάτος τὰ τῶν ἐργασίῶν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

Τῇ δὲ Κυριακῇ 12 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἡμῶν ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς φιλοτίμου καὶ προσευκτικῆς Κοινοτήτος Μυρακτῆς. Ἡ Α. Σεβασμιότης ἐπισταμένως μελετήσασα τὴν κατάστασιν τῆς Κοινοτήτος καὶ κατιούσα τὰς προόδους καὶ τὴν ἀξιοζήλον δράσιν τόσοι τῆς ἐντίμου Ἐφοροεπιτροπῆς, ὅσον καὶ τῶν διαφόρων Ἀδελφοτήτων τῶν Κυριῶν, μετὰ πατρικῆς ἐγκαυχῆσεως ἐπήνεσε πάντας καὶ πάσας καὶ ἀπὸ καρδίας ἠύλογησε τὸ θεάρεστον καὶ ἔθνωφελές αὐτῶν ἔργον. Παρεκαλέσαμεν νὰ δοθῇ ἡμῖν λεπτομερῆς ἀπολογισμὸς τῆς ἀπὸ διατίας γενομένης ἀξιαγάστου ἐργασίας τῆς Κοινοτήτος ταύτης, ὧν θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς προσεχῆς τεύχος.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ Α. Σεβασμιότης καλέσασα παρ' ἑαυτῆς τὸν ἀξιότιμον κ. Παυλίδη, πρόεδρον τῆς ἀρτισυστάτου Κοινοτήτος τῶν Τριῶν Πηγαδίων συνενοήθη μετ' αὐτοῦ διὰ τὸν ἐπὶ τελειότερον κατάρτισμόν τῆς ἐν λόγῳ Κοινοτήτος καὶ ἔθεσε τὰς βῆσεις συστηματικώτερας ἐργασίας πρὸς συντέλειαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀρξαμένου νὰ οἰκοδομηθῆται ἱεροῦ ναοῦ.

Ο Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΕΝ ΝΕΑΙ ΦΩΚΑΙΑΙ. — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ὁ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Μητροπολίτης ἐπισκέπησιν τὴν πολλὰ παθοῦσαν Κοινότητα Νέας Φωκείας, ὅπου ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν καὶ ἐκήρυξε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος ἠύλογησε τὸ ἔργον τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐν τῇ Κοινοτικῇ ταύτῃ, διότι κατ' εὐχὴν ἐλύθησαν ὅλα τὰ κοινοτικὰ ζητήματα ἐν γενικῇ τῶν πολιτῶν Συνελεύσει. Καὶ αἱ Σχολαὶ κατηρτίσθησαν ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ τὸ διδάσκον προσωπικὸν ὀλιγῶς ἱκανοποιήθη καὶ ἡ οἰκονομικὴ τῶν ἱερῶν θέσις ἐβεβαιώθη καὶ ἡ ἐπὶ τῶν διαφόρων προϊόντων φορολογία ἐπὶ νέων βῆ-

σεων καθωρίσθη καὶ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐμῶν μεταξὺ τῶν κατοίκων ἀνεπεδόθη καὶ ἀπεδείχθη ἅπασι ἔτι ἔτι ἀσθεστον ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ὁμογενῶν παραμένει τὸ ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος ἱερὸν πῦρ. Τὰ εὐχάριστα ταῦτα ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐνεθουσίασαν τὸν πάντοτε γενναϊότατον καὶ φιλόπατριον πρόκριτον Ν. Φωκείας ἀξιότ. κ. Νικόλαον Καράβη, ὅστις διατρανῶν τὰ ἀξιοζήλα αὐτοῦ αἰσθητικὰ ἐκάλυψεν ἐξ ἰδίων ἀμέσως τὰς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὸ διδάσκον προσωπικὸν τῶν Σχολῶν γενόμενος ἀξιοζήλων τῶν μισθῶν, ὅους οὕτω σπουδαῖον χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ προστιθέμενον εἰς τὰς μέχρι τοῦδε ἡγεμονικὰς ὄντως δωρεὰς αὐτοῦ ἀναδεικνύει αὐτὸν Μέγαν τῆς Νέας Φωκείας εὐεργέτην. Τῶν εὐεργετικῶν δὲ τούτων διαθέσεων τοῦ ἀνδρὸς παῖρα ἔλαβε καὶ ἡ μικρὰ καὶ ὑπερβαλόντως δευνοπαθήσασα γείτων τῆς Νέας Φωκείας Κοινοτικῆς **Τσαμνακλή**, ὅπου ὁ Σεβ. ἡμῶν Μητροπολίτης εὐερεῖς πρὸ οἰκονομικῆς ἀδυσχέτου διὰ τὴν συντήρησιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Σχολῆς, ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἐκτιμήσῃ ἅπασι ἔτι τὰ γενναϊόφρανα αἰσθητικὰ τοῦ τε εἰρημένου κ. Ν. Καράβα ὡς καὶ τοῦ ἀξιότιμου κ. Γεωργίου Χρόνη Βασίλου, ἀμφοτέρων γενναῖα προσεγγόντων ποσά, δι' ὧν ἐξησαλλίσθη ἡ λειτουργία τῶν κοινοτικῶν καθιδρυμάτων τῆς Κοινοτήτος ταύτης.

Ἡ «Ἐφesos» συγκαίρει ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις τοῖς ἀγαπητοῖς Νεοφωκαεῦσι καὶ τὸ ἀξιοζήλον παράδειγμα τῶν εὐεργετῶν τούτων συνίστα ὡς μιμήσεως ἄξιον πρὸς πάντας τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς καὶ ἐπιλέγει μετὰ τοῦ Ἀποστόλου: «Τοὺς τοιοῦτους ἐντίμους ἔχετε» (Φιλ. 6'. 30).

ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ. — Συνεπεί τῆς νέας ὁμήσεως πρὸς συστηματοποίησιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν διαφόρων Κοινοτήτων τῆς Θεσσαύτου ἡμῶν ἐπαρχίας ὁ Σεβασμιώτατος ἡμῶν Μητροπολίτης διόρισεν Ἐπιτρόπους αὐτοῦ ἐν μὲν τῇ Κοινῷ-

τητι Νυμφαίου τὸν εὐδοκιμώτατα ἐπαιράν ἐτῶν ἐργασθέντα ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ἡμῶν καὶ ἐσχάτως ἐν ἀγαστῇ ζήλῳ ἐπιτελέσαντα τὰ τοῦ γενικοῦ ἀρχ. ἐπιτρόπου καθήκοντα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἡλιουπόλεως καὶ δὴ ἐν ἐποχῇ λίαν δυσχερεῖ καὶ τεταραγμένη πανοσ. Πρωτοσύγκελλον κ. Ἰωάννην Αὐγερινόν, ἐν δὲ τῇ Κοινότητι Σόμια τὸν ἐπίσης δόκιμον καὶ πολλοῦ λόγου ἀξιον παν. Ἀρχιμανθρίτην κ. Χριστοφόρον Κοινογεωργον καὶ ἐν τῇ Κοινότητι Μουραδιῆ τὸν πανοσ. Πρωτοσύγκελλον Χρυσόστομον Ἀβραμίδην, κληρικὸν ἄριστα κατηρτισμένον, ἀξιειπίνωθ' ὄρασαντα ἐν διαφέροις Κοινότητι τῆς Ἐπαρχίας καὶ πολλὰ ἤδη ὑπισχνούμενον νὰ πράξῃ πρὸς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἀξίας κρείττους τύχης ἀγαπητῆς Κοινότητος Μουραδιῆ.

Ἡ ΝΕΑ ΕΦΕΣΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ.— Ἀπὸ τῆς 17ης τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἡ πολυπαθὴς τῆς Νέας Ἐφέσου Κοινότης, ἡ διακριθεῖσα ἀνέκαθεν διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν φιλογένειαν τῶν τέκνων αὐτῆς, εἶνε ἐλευθέρω, ἀπελευθερωθεῖσα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου καὶ τῶν τιμῶν τοῦ στρατοῦ ἡμῶν ἀγῶνων. Ἡ «Ἔφεσος» περιγαρήρῃ τῷ πνεύματι καὶ τῇ καρδίᾳ συγχαίρει αὐτῇ καὶ ὀλοφύχως εὐχεται ταχισταὶ ἐπούλωσιν τῶν χαινοσῶν ἐτι πληγῶν αὐτῆς, ἐπούλωσιν ἢ ἐγγυᾶται ἢ τε φιλόστοργος μέριμνα τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως, διψιφίως χορηγήσει τὰ πρὸς τοῦτο μέσα καὶ ἡ πατρικὴ φρονίτις τῆς Ἐραρῆς ἡμῶν Μητροπόλεως, ἧτις δὲν παρέλειψε νὰ ἐπιτελέσῃ ὀλιγῶς καὶ ἠθικῶς τὸ πρὸς τὴν ἡγαπημένην αὐτῆς θυγατέρα ταύτην καθήκον. Πρὸς τοὺς φιλότατους Νεοεφεσίους ἐπαναλαμβάνομεν τοῦ Ἀποστόλου τὴν ὄρατιαν προτροπὴν :

«Τῇ ἐλευθερίᾳ, ἣ Χριστὸς ὁμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε». (Γαλ. 5, 1).

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΒΟΡΘΗ.— Διὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 10ην ἑνεστώτος μηνὸς ἡ

Κοινότης Κορδελιῶν διοργανώσων ἀγροτικὴν ἐορτὴν πρὸς ὄφελος τῶν Σχολῶν αὐτῆς ἔμισθα βέβαιον ὅτι πάντες οἱ φιλόμουσοι θὰ τιμῶσιν τὴν ἐορτὴν ταύτην, ἀροῦ παρέχεται αὐτοῖς ἡ εὐκαιρία καὶ τῶν φυσικῶν καλλόνων τοῦ περικαλλοῦς Κορδελιῶν ν' ἐπιλασθῶσι καὶ ὀικονομικῶς ν' ἀνακουφίσωσι Σχολῆν εἰς τὴν φαιτώσιν ἄνω τῶν ἐσχολῶν μαθητῶν καὶ κατήτρισι.

Ἡ ΕΠΙΦΥΛΑΞΙΣ ΤΗΣ «ΕΦΕΣΟΥ».— Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φυλλαδίου ἐν εἰδει ἐπιφυλλίδος, ἀρχόμεθα σὺν θεῷ τῆς δημοσεύσεως τοῦ κλασικοῦ καὶ παγκοσμίου φήμης μυθιστορημάτος τῆς ἐποχῆς τοῦ ΚΟΥΡΟΥ ἡμῶν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν BEN XOUR του διασήμου Ἀγγλοῦ συγγραφέως Lew. Wallace ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὀφειλομένη εἰς τὴν ἀδελφικὴν συναντίληψιν τοῦ Πανος ἀρχιδιαικόνου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σμύρνης, ἀγαπητοῦ δὲ καὶ πολυτίμου συνεργάτου τῆς «Ἐφέσου», κ. Βασιλείου Παπαδοπούλου, πρὸς ὃν ζωηρῶς εὐγνωμονοῦμεν. Οὕτω τὸ περιοδικὸν ἡμῶν θὰ διδάσκῃ τέρπον συγχρόνως καὶ ἱκανοποιῶν καὶ τὰς φιλογολικὰς ἀπαιτήσεις τῶν φιλομούσων ἀναγνωστῶν.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ.— Ὁ Σεβασμιώτατος ὁμῶν Μητροπολίτης κατελθὼν εἰς Σμύρνην ἐπισκέψθη τὸν νέον ἀρχιστρατήγον ἐξ. κ. Χατζανέστην καὶ τὸν νέον Γενικὸν Στρατιωτικὸν Διοικητὴν ἑσχοτάκτου Στρατηγόν κ. Πλατὸν, ὅστις τὴν ἐπομένην ἀνταπέδωκε μετὰ τοῦ Ἐπιτελάρχου αὐτοῦ τὴν ἐπίσκεψιν διαπεραιωθεὶς εἰς Κορδελιῶν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Τῷ φιλοτεχνήσαντι τὴν ἐπιγραφὴν αὐτῆς ἀξιότιμῳ φίλῳ κ. Δ. Λιγνάδῳ ἡ «Ἔφεσος» ἐκφράζει θερμὰς εὐχαριστίας.

ΤΥΠ. «ΕΡΜΗΣ».